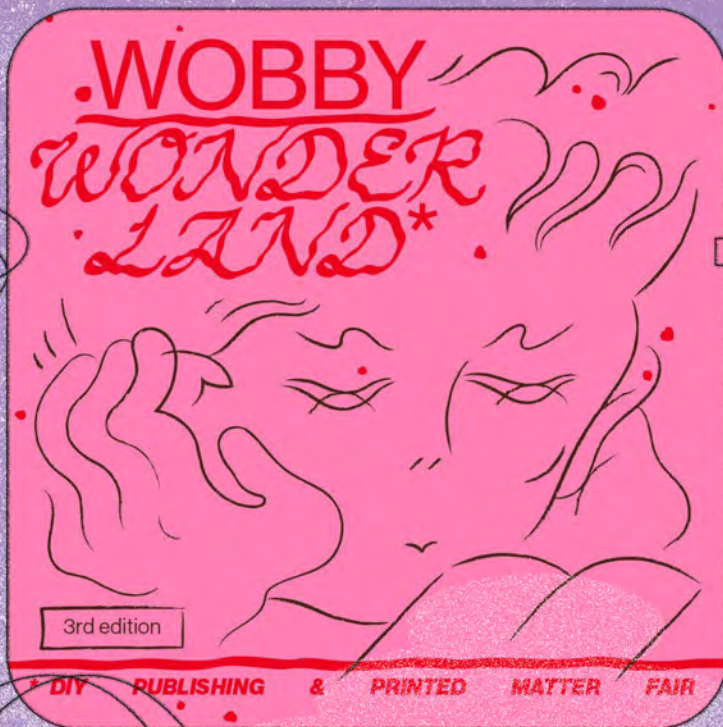

WOBBY.CLUB

activiteitenverslag

2022

Campagnebeeld Wobby Wonderland,
ontwerp: Noa Zuidervaart

Wobby.club heeft een actief en ondernemend jaar achter de rug. De inkomsten uit de verkoop van Wobby-magazine en de uitvoering van diensten en opdrachten stegen naar een recordhoogte. Daarnaast ontvingen we een bedrag uit het Coronaherstelfonds Cultuur van de Gemeente Tilburg voor de jaren 2022 en 2023, waardoor we alle gewenste publieksactiviteiten konden uitvoeren en we konden investeren in reflectie op het functioneren van Wobby als platform. De werkperioden To Riso or Not in samenwerking met Make Eindhoven en de Wobby Workout vonden evenals in de voorgaande jaren doorgang en in aanvulling daarop organiseerden we de Wobby Club Nights, de beurs Wobby Wonderland en de Wobby Workshops. Ook zetten we een uitgebreid lezersonderzoek op en installeerden we een klankbordgroep en een volledig nieuw bestuur.

In 2022 groeide ook onze zichtbaarheid en het aantal samenwerkingen. We verzorgden diverse visuals in Fanzine #6 van Brabant C, het culturele investeringsfonds van de provincie, en produceerden publicaties voor Ateliers Tilburg en MOYA, Museum Of Young Art in Oosterhout. We namen deel aan of organiseerde presentaties en tentoonstellingen bij het TextielMuseum, de Dutch Design Week, Drawing Centre Diepenheim, Kunstpodium T en de Illustratie Ambassade op het Amsterdamse Westergasterrein. Wobby #29 – Pumping Iron werd feestelijk gelanceerd in Grafik Brussel. De Volkskrant vroeg Wobby als scout voor ‘De talenten van 2023’. Eugenie Boon, die deelnam aan To Riso or Not in 2021, toonde het werk dat ze bij ons maakte op de Biënnale van Venetië. Mika Schalks ontving een aanzienlijke bijdrage uit de Regeling Experiment van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, die zijn maakonderzoek bij Wobby mogelijk maakte.

We zijn verheugd om te melden dat per 2023 Henny Luijten, Nadine Roostenburg en Moon Fung Fong zullen aantreden als nieuw bestuur. We bedanken de oud-bestuursleden Chris Gribling, Moniek IJzermans en Winus Rutters voor hun jarenlange inzet. Met de nieuwe sterke club hopen we in 2023 en 2024 de fundamenten te leggen voor de aankomende beleidsperiode 2025-2028. Wat betreft de korte termijn kijken we onder andere uit naar onze deelname aan de LA Art Book Fair en de komst van een hoognodige nieuwe Riso-printer. Tot slot willen we onze oprechte dank uitspreken aan de Gemeente Tilburg en de Provincie Noord-Brabant voor hun onmisbare steun. We benadrukken ook graag dat we het persoonlijke en betrokken contact zeer waarderen!

Tilburg, juni 2023

Marjolein Schalk, artistiek directeur
Niels Engel, zakelijk leider

Missie & doelstellingen

Wobby.club, actief sinds 2015, wil hoofdzakelijk een platform bieden aan hedendaagse illustratie en wil dit vakgebied uitdagen. Ze put daarvoor ook uit andere relevante disciplines, zoals strip, beeldende kunst, grafische vormgeving en literatuur. De organisatie werd opgericht door een groep makers met wortels in de traditie van het absurdisme in de 'zuidelijke Nederlanden' en we proberen dit gegeven levend te houden en te verdiepen door het te verbinden aan internationale ontwikkelingen. Wobby.club engageert zich met makers in de rafelranden van de mainstream cultuur. Ze wil laten zien dat illustratie, tekenkunst en tweedimensionale vormgeving scherp, autonoom, ondermijnd of activistisch kunnen zijn. Wobby.club heeft vanuit haar historie bovendien speciale aandacht voor figuratief, verhalend en kleurrijk werk.

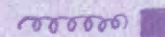
Wobby tracht haar missie te realiseren via de productie en organisatie van:

- > het tijdschrift Wobby dat vier keer per jaar verschijnt
- > de werkperiode Wobby Workout voor opkomend talent
- > de werkperiode To Riso or Not i.s.m. Make Eindhoven voor startende makers
- > de Wobby.club Avonden / Wobby.club Tv Show
- > de beurs Wobby Wonderland voor DIY-printing en -magazines
- > presentaties en tentoonstellingen, zoals *Draw the Line* i.s.m. Kunstpodium T in Tilburg
- > workshops en masterclasses
- > participatieprojecten, zoals *Ixeg Waxie*

“One could understand the history of central European illustration in the last five years just by reading all the issues of Wobby.”
– José Quintanar (ES/NL)

Dit alles kunnen we uitvoeren via de verkoop van ons magazine, publicaties en prints, plus de bijdragen van de Gemeente Tilburg en de Provincie Noord-Brabant, die ons in de periode 2021 - 2024 als onderdeel van de Noord-Brabantse culturele basisinfrastructuur ondersteunen.

1. Wobby-magazine

De Wobby werd in 2015 opgericht door de makers Jeroen de Leijer, Lloyd S. Trumpstein (Stephan de Weert) en Marjolein Schalk om een podium te geven aan het eigen werk en dat van anderen in het nabije netwerk. In de jaren negentig zetten Trumpstein en De Leijer reeds met onder andere cartoonist Gumbbah en graficus en beeldend kunstenaar Ivo van Leeuwen De Bond Tegen Humor op. Zij produceerden het tijdschrift De Bedenklijk Kijkende Grondeekhoorn waarvan twaalf nummers verschenen. Niet veel later volgde de Eefje Wentelteefje TV Show, tussen 2001-2005 uitgezonden op de VPRO, naar het gelijknamige strippersonage van Jeroen en karakters van poppenspeler Frans van der Meer. Spil in deze projecten was Marjolein Schalk, de huidige artistiek leider van Wobby.club. Hoewel tijdschrift Wobby in het begin nog een vrij particulier karakter had, groeide het langzaam uit tot het internationaal erkende kwartaalblad dat het nu is.

Wobby wil een staalkaart tonen van actuele ontwikkelingen in het internationale vakgebied van de illustratie en completeert dit met een scherpe selectie van grafisch ontwerp, beeldende kunst en literatuur. Wobby zoekt haar makers graag in de rafelranden van de mainstream cultuur. Zij moeten binnen het 'Wobby-spectrum' vallen: hun werk heeft een illustratief, comic-achtig of autonoom karakter. Figuratie, beeldverhaal, absurdisme en een originele inzet van technieken spelen altijd een belangrijke rol. We proberen altijd voldoende van ieder aspect in een Wobby te verenigen. Meer dan de helft van de deelnemers is vrouw en daarnaast is er speciale aandacht voor makers met een niet-westerse achtergrond en psychische diversiteit.

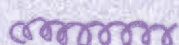
Elk nummer van Wobby staat in het teken van een specifiek onderwerp. Wat betreft het thema zoeken we steeds naar een midden tussen actualiteit en een zekere tijdloosheid, zodat deelnemers er nog alle kanten mee op kunnen en elk magazine jaren na dato nog steeds relevant is. De titels worden jaarlijks door de tekst- en beeldredactie in een lange vergadering vastgesteld.

Wobby wordt tot slot gedrukt op een risograph-printer. De techniek is vergelijkbaar met zeefdruk, maar dan geautomatiseerd. Ze geeft het magazine de kenmerkende felle kleuren die afzonderlijk van elkaar moeten worden gedrukt, de onverwachte resultaten door de imperfecties die daaruit ontstaan en de haast tastbare kwaliteit van de prints. De inkt is bovendien volledig plantaardig. Bij Wobby verschijnt sinds de start van 2021 ook steeds een gesigeneerde print in gelimiteerde oplage. Deze is los te koop of als deel van een plus-abonnement.

Wobby in 2022

Wobby #29 - Pumping Iron reflecteerde losjes op de fitnessstrend op TikTok en Instagram, terwijl Overgrown focuste op de 'groene revolutie' in de maatschappij, maar ook als onderwerp in de visuele kunsten. Good Job was een typisch humorvol en absurd nummer. Het laatste magazine van 2022 Cozy Cosmos gold als het winternummer: volgepakt met visueel comfort gleed deze als een warme deken over je heen.

Francesc Estrada (ES), Chloé Bertron (FR), Marco Quadri (IT) en María Medem (ES) sierden de covers van Wobby. Antoine Eckart (FR), Patrick Kyle (CA), Dan Zhu (CN) en John Broadley (UK) creëerden de middenspreads en de prints in gelimiteerde oplage. Wobby bood ook een podium aan jong talent dat via de Open call for Graduates in 2021 en 2022 waren geselecteerd. De jonge makers Noa Zuidervaart (visuele column), Mika Schalks (vormgeving tekstbijdragen en inhoudsopgave) en Boris de Leijer (tekstcolumn) kregen een vaste plek in Wobby. Tekstbijdragen waren er van Elianne van Elderen (NL), Laurens van de Linde (NL), Manik Sarkar (NL), Trijntje van de Wouw (NL), Femke Zwiep (NL), Kevin Headley (SR) en Robert Schuit (NL). Joost Pollmann continueerde zijn column en Andrew Cartwright en Bart Smout, die tevens steeds de tekstredactie en vertaling voor hun rekening nemen, schreven om en om het nawoord. Schrijver Simone Vos verzorgde evenals in 2021 de verdiepende interviews met de makers van de covers en centerfolds en de jonge talenten van de open call, welke zijn terug te lezen op de website.

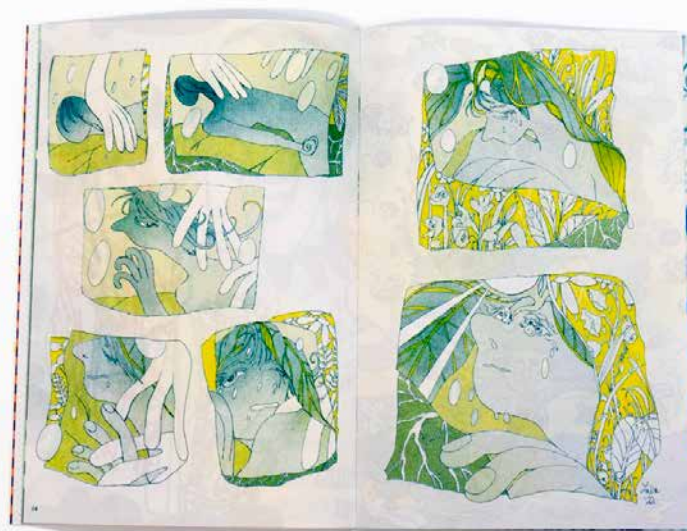

Terugblik activiteiten 2022

Wobby #29 - Pumping Iron

Deelnemers: Corinne Ang (US), Antoine Eckart (FR), Elianne van Elderen (NL), Francesc Estrada (ES), Gabri Molist (ES/BE), Gijsje Heemskerk (NL), Handi Kim (KR/NL), Inger Bierma (NL/DE), Joost Pollmann (NL), Kyle Canyon (US), Laurens van de Linde (NL), Melek Zertal (AL/FR/US), Mia Oberländer (DE), Noa Zuidervaart (NL), Sander Ettema (NL), Tim Goschnick (AU)

Wobby #30 - Overgrown

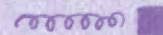
Deelnemers: Bernadeta Rimutyte (LT/NL), Carlyn Westerink (NL), Chloé Bertron (FR), Dick Verdult (NL/ES), Elijah James White (CA), Fynn van der Ziel (NL), Inga Cendrowicz (PL), Joost Pollmann (NL), Jooyoung Kim (DE), Klaas Rommelaere (BE), Lala Albert (US), Manik Sarkar (NL), Noa Zuidervaart (NL), Patrick Kyle (CA), Rachel Cannings (UK), Radek Górniak (PL/NL), Sander Ettema (NL), Shiwen Sven Wang (DE), Trijntje van de Wouw (NL)

Wobby #31 - Good Job 👍

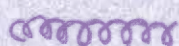
Deelnemers: Femke Zwiep (NL), Haein Kim (AU), Jiaojiao Li (CN/NL), Jochem van den Wijngaard (NL), John Broadley (UK), Joost Pollmann (NL), Keanu River Schipper (NL), Kevin Headley (SR), Luca Tellurio (IT), Lukas Verstraete (BE), Marco Quadri (IT), Noa Zuidervaart (NL), Sander Ettema (NL), Vera Bekema (NL/DE)

Terugblik activiteiten 2022

Wobby #32 - Cozy Cosmos

Deelnemers: Arthur Devisscher (BE), Dan Zhu (CN), Joost Pollmann (NL), Koes Staassen (NL), Lale Westvind (US), Li va Kandevara (DE), Maria Medem (ES), Noa Zuidervaart (NL), Rania Esstafa (FR), Robert Schuit (NL), Sander Ettema (NL)

2. Wobby Workout – Indrè Svirplytė, Mika Schalks & Isabel Cavenecia

De Wobby Workout heeft zich in 2022 ontwikkeld van een werkperiode van vijf weken in de Wobby-studio naar een op maat gemaakt traject dat met eventuele aanvullende middelen langduriger of intensiever kon worden ingezet. In het kader van de Workout nodigen we opkomende makers uit voor een vrije werkperiode gericht op experiment, zonder vastomlijnde uitkomst. Het gaat om personen die uitdagend tweedimensionaal werk maken, maar nog niet of slechts beperkt hebben gewerkt met een risoprinter. Ze zijn al enkele jaren afgestudeerd en/of hebben al een aardig cv opgebouwd. In de werkperiode werken ze direct, ‘analoog’ via het kopieervlak op de printer of leren ze hun werk digitaal te bewerken voor print. Dat levert allerlei uitdagingen op wat betreft definitie, lijnen en kleurvlakken, kleurmenging en -verloop. Wobby.club ondersteunt de deelnemers ook in artistiek-inhoudelijke zin. We gaan het gesprek met ze aan over de beelden die ze maken, laten hen passende voorbeelden zien, brengen ze in contact met andere makers, verkennen gezamenlijk de omgeving en gaan het contact aan met relevante spelers in de regio. Zodoende willen we ervoor zorgen dat de werkperiode tot nieuwe inzichten en werkwijzen leidt, die een blijvende impact op de maker hebben.

Beeldend kunstenaar en stripmaker Fiona Lutjenhuis was in 2021 de eerste Wobby-resident. We brachten in 2022 de samenwerking die we in 2021 aanvingen met de in Litouwen geboren en in Brussel woonachtige illustrator Indrè Svirplytė tot een mooi einde. Indrè creëert bijzondere droomwerelden die zij tekent en die ze in haar textiel verwerkt. Eén van de uitdagingen was om haar gebruik van waterverf en kleine lijntekeningen naar riso te vertalen. De uitkomst van de werkperiode waren twee prints op A3-formaat in een gelimiteerde editie

en de publicatie ‘Sun, oh Sun’, over het symbool van hoop: de zon. Indrè analyseerde de zon als een fysiek en spiritueel object en hoe deze haar werk en leven heeft beïnvloed. Wobby.club legde daarnaast contact met het nabijgelegen TextielLab in Tilburg. Zij maakten voor Indrè ruimte in hun tuftatelier. Deze techniek voor het maken van hoogpolig textiel had Indrè van haar oma had geleerd en kon ze in het lab voor het eerst voor grote tapijten inzetten, waarbij ze tevens gebruik leerde te maken van een semiautomatisch tuftpistool. Indrè en Wobby werden vervolgens uitgenodigd om deel te nemen aan de langdurige tentoonstelling Makersgeheimen #2 in het TextielMuseum.

Beeldend kunstenaar Isabel Cavenecia maakte naar aanleiding van haar onderzoeksreis in het zuiden van de VS enkele prints bij Wobby. Deze samenwerking was onderdeel van haar projectaanvraag bij het Mondriaan Fonds. Eind 2022 startten we ook een verdiepend traject met de jonge ontwerper Mika Schalks over queer jeugdtelevisie, mede ingegeven door Wobby’s ervaring bij de VPRO en met ondersteuning door het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie. De resultaten hiervan zullen in 2023 zichtbaar worden.

Indrè Svirplytė in TextielLab

3. To Riso or Not

In de maand oktober organiseerden we de vierde editie van de werkperiode To Riso or Not in samenwerking met werkplaats Make Eindhoven, die faciliteiten voor metaal, glas en grafisch werk in huis heeft. Wobby wil via deze terugkerende werkperiode nader kennis maken met startende illustratoren, vormgevers en beeldend kunstenaars en kennisuitwisseling tussen de beeldende kunst en vormgeving op gang brengen. We zoeken daarbij altijd naar een evenwicht tussen makers uit beide velden en een goede groepsdynamiek. De deelnemers in 2022 waren Carlyn Westerink (NL), Fynn van der Ziel (NL), Jiaojiao Li (CN/NL), Kasper van Moll (NL), Mizuki Kimura (NL) en Radek Górniak (PL/NL). Koen Taselaar (NL) fungeerde evenals in de voorgaande jaren als mentor en gaf de week vorm.

De werkperiode bood de deelnemers gelegenheid om gedurende de twee weken te experimenteren met de beschikbare grafische technieken van Make en Wobby's Riso-printer. Ook dit jaar leverde dat bijzondere resultaten op. Zo maakte Fynn van der Ziel een animatie met gebruik van klei en de risoprinter. Jiaojiao Li, die doorgaans schildert op klein formaat, maakte grote monotypes. De deelnemers brachten hun werk uiteindelijk samen in een presentatie in Make tijdens de drukbezochte Dutch Design Week.

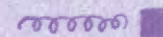
Net als in 2021 produceerden we een Wobby Tv Show Special over To Riso or Not, live uitgezonden vanuit Make Eindhoven. Herman van den Muijsenberg interviewde de deelnemers en Sjuul Joosen verzorgde een audiovisuele indruk van de werkperiode.

4. Wobby Club Nights

In 2020 startten we met de Wobby.club Tv Show als alternatief voor de fysieke 'Wobby Club Avonden'. In 2022 konden we het oorspronkelijke idee opnieuw oppakken: een publieksactiviteit waarbij we makers en publiek fysiek samenbrengen, waarbij de aanleiding telkens de lancering van de nieuwe Wobby is. Elke avond werd georganiseerd in nauwe samenwerking met een gastpresenterator. De eerste editie werd gepresenteerd en samengesteld door illustrator Jip Piet (NL) en beeldend kunstenaar Roy Vastenburg (NL). Redwin Rolleman zorgde voor muziek terwijl het publiek hem portretteerde, opgevolgd door optredens van het experimentele muziekcollectief H_U_T._ en dj Subsidiejunk uit Tilburg. Voor de tweede editie nam C.v. De Gierboys de vloer over. Kunstenaar Tommy Smits (NL), die ook participeerde in To Riso or Not in 2021, maakt deel uit van deze artistieke carnavalsband. Deze Wobby Club Night mondde uit in een bijzondere avond waarin carnaval, het WK en kunst samenkwamen.

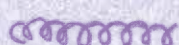
5. Open Call for Graduates

De in 2021 geïnitieerde Open Call for Graduates, naar aanleiding van de pandemie, zetten we in 2022 wederom uit. Dit keer richtten we ons niet op afstudeerders uit de jaren 2020 en 2021 – die in de coronajaren minder zichtbaarheid hadden genoten en minder kansen kregen – maar op die van 2022. Ondanks die inperking ontvingen we net wat meer aanmeldingen: bijna 160 tegen 150 in 2021. Ook in 2022 selecteerden we uit de lijst aanvullende deelnemers voor de Wobbies van 2022 en 2023 en mogelijke namen voor andere activiteiten, zoals To Riso or Not. In 2022 toonden we in Wobby: Corinne Ang (PH/US), Inger Bierma (DE/NL), Kyle Canyon (US), Elianne van Elderen (NL), Rachel Cannings (UK), Elijah White (CA), Fynn van der Ziel (NL), Jiajiao Li (CN/NL), Jochem van den Wijngaard (NL), Femke Zwiep (NL), Arthur Devisscher (BE) en Rania Esstafa (FR).

6. Insta Only

In 2022 experimenteerden we verder met de mogelijkheden van puur digitale content. Wobby gaf opdracht voor een serie beeldverhalen op Instagram van twee tot zes beelden. Vanwege de oorlog in Oekraïne besloten we aandacht te geven aan makers in oorlogsgebied. Jenya Polosina, Zhenya Oliinyk, Danyl Shtangeev, Mariia Zhuravel maakten zodoende nieuwe beeldverhalen. Dasha Starostin, in 2021 stagiair bij Wobby, verzorgde de coördinatie. In de komende jaren verwachten we een passend vervolg op Insta Only.

'Bloodlands', Zhenya Oliinyk: "I've been carrying the first image in my head ever since the first days of the Russian full-scale invasion when it seemed that everything is ought to end very soon. Once it had become clear that the war was going to last, and once more and more evidence of Russian atrocities had appeared, this image became disturbing to me. I couldn't stop thinking that it's also our bones and blood that are in the ground, the bodies that may never be found or recognized."

7. Wobby Wonderland

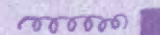
Wobby Wonderland is een 'DIY publishing & printed matter-beurs'. In december 2022 vond, na enige jaren van afwezigheid, de derde, druk-bezochte editie plaats in ateliercomplex NS16 in Tilburg, waar ook de Wobby-studio is gehuisvest. Naast meer dan 30 illustratoren, kunstenaars en DIY-publishers op de beurs boden we een programma met lezingen van beeldend kunstenaar en uitgever Paul John (VS), Knust Press (NL), illustrator Fynn van der Ziel (NL) en schrijver Twan van Bragt (NL). Wobby's drukker Bobbi Oskam gaf een riso-workshop. Aan de beurs namen deel: Niels Mud, Studio Michael van Kekem, Ellis Tolsma, Rush Print, Not Just a Collective, Teuntje Fleur, Judith Reijnders, Maia Matches, Anglerfish zine, Knust, Zijn, Loulou & Tummie, Dimitra Tsagkalidou, Wildgewelf / Seizoenszine, Yu Wang, Nikki Roosma, Antisantiago, Susanna Ingnoli, Deep-Fried Brains, Stencilwerck, Alia Mascia / XEROXED, Studio Mika Schalks, Cherry Chastity Clun, Natte Sok, Murf/ Murw, Printroom, Paul John / Endless Editions, Radek Górnjak en natuurlijk Wobby.

8. Wobby Workshops

Wobby.club verzorgde in de jaren voor corona steeds meer workshops en masterclasses voor tal van plekken, van festivals tot kunstacademies. In 2021 namen Stichting Ateliers Tilburg, die het bestand van ateliers in de gemeente beheert, en Wobby het initiatief om laagdrempelige workshops te organiseren voor en door makers. Bij de jonge culturele hub De Nachtzuster presenteerden we in 2022 workshops van Indré Svirplyté, Fiona Lutjenhuis, Tja Ling en Jip Piet. Met name kunststudenten en startende creatieven namen daaraan deel.

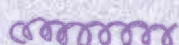

9. Presentaties

Makersgeheimen #2 – TextielMuseum, Tilburg, 21 mei 2022 t/m 18 juni 2023

Naar aanleiding van haar werkperiode bij het TextielLand werd Indré Svirplyté uitgenodigd om onderdeel te zijn van de tweede editie van de expositie 'Makersgeheimen' in het TextielMuseum. De presentatie toont het werk en maakproces van een tiental makers die in 2021 en 2022 in het TextielLab werkten. Ook Wobby kreeg bijzondere aandacht in de presentatie.

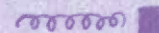

Draw the Line II – Kunstpodium T, Tilburg, 7 t/m 23 oktober

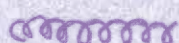
De tweede editie van de expositie Draw the Line, in samenwerking met Kunstpodium T vond plaats in oktober. Op initiatief van Wobby.club toonden tien vrouwelijke illustratoren en beeldend kunstenaars tekeningen, schetsboeken en driedimensionaal werk in de ruimte van Kunstpodium T in het centrum van Tilburg. Dagelijkse situaties en sprookjesachtige taferelen gaven een kijkje in de unieke werelden van de makers. Deelnemers: Carlyn Westerink (NL), Donglai Meng (CN/NL), Ema Vaneková (SK/NL), Fiona Lutjenhuis (NL), Gijsje Heemskerk (NL), Isabel Cavenecia (NL/DE), Marit Biemans (NL), Mizuki Kimura (NL), Saskia Janssen (NL), Tanja Ritterbex (NL/DE).

Terugblik activiteiten 2022

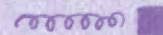

To Riso or Not 2022 – Make Eindhoven, 22 t/m 30 oktober

In Make Eindhoven toonden we de resultaten van To Riso or Not 2022 tijdens de Dutch Design Week (jaarlijks in oktober). Deelnemers: Carlyn Westerink (NL), Fynn van der Ziel (NL), Jiaojiao Li (CN/NL), Kasper van Moll (NL), Mizuki Kimura (NL) en Radek Górniak (PL/NL).

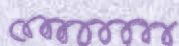

Terugblik activiteiten 2022

Drawing Zines – Drawing Centre Diepenheim, 12 november 2022 t/m 29 januari 2023

Een aantal publicaties van Wobby.club, waaronder 'The ABC Book' van Gijsje Heemskerk en natuurlijk de Wobby, was te zien in 'Drawing Zines' in Drawing Centre Diepenheim, over magazines als ontmoetingsplaats van makers van verschillende generaties en achtergronden. In het kader van de tentoonstelling was Marjolein Schalk te gast om tijdens een radioshow live te praten over zines met de curatoren Noa Zuidervaat en Roy Voragen.

10. Opdrachten

Wobby weet haar capaciteiten steeds beter te promoten en leert gaandeweg om haar werkplaats effectiever in te zetten. Dat leidde in 2022 tot enkele bijzondere opdrachten. Hieronder een overzicht daarvan:

Vers van de Pers – Illustratie Ambassade

Op 19 en 20 maart 2022 organiseerde de Illustratie Ambassade in samenwerking met Wobby.club het evenement 'Vers van de pers' op het Amsterdamse Westergasterrein. 'Vers van de pers' was een tweedaagse werkperiode waarin vier illustratoren met de risoprinter beeld gaven aan het nieuws. De deelnemende tekenaars waren Nastia Cistakova (NL), Bob Mollema (NL), Sanne Boekel (NL) en Saskia Janssen/Studio Ski (NL). De werkperiode was onderdeel van de expositie 'Politiek Getekend'.

Fanzine #6 – Brabant C

Op uitnodiging van Toffey uit Tilburg droegen we voor het magazine van Brabant C drie illustratoren aan voor Fanzine #6 van cultureel investeringsfonds Brabant C. We selecteerden Fiona Lutjenhuis (NL), Fynn van der Ziel (NL) en Loulou João (BE).

Moya...Mijn... – MOYA, Museum of Young Art, Oosterhout

In opdracht van MOYA, Museum of Young Art en H19 in Oosterhout drukten we de publicatie 'Moya... Mijn...'. Gevluchte Oekraïense jongeren maakten samen met Nederlandse leeftijdsgenoten een expositie in MOYA.

De Kunstscene – Ateliers Tilburg

Voor Stad van Makers en Ateliers Tilburg drukten we de cover van 'De Kunstscene'. In deze eerste editie werd het werk van veertien huurders van Ateliers Tilburg uitgelicht.

In aanvulling op de bovenstaande samenwerkingen gaf Wobby onder andere workshops en masterclasses voor De Kunstbende, de opleiding ArtCoDE van kunsthogeschool Fontys in Tilburg en de afdeling Illustratie van ArtEZ hogeschool voor de kunsten in Arnhem.

1. Team & bestuur

Marjolein Schalk fungeert als artistiek leider van Wobby.club. Niels Engel is sinds 2021 zakelijk leider. Bobbi Oskam, die als tekenaar al regelmatig bijdroeg aan onze activiteiten en in 2020 als vrijwilliger voor de stichting werkte, is algemeen assistent en drukker van Wobby. Lieke Kleverwal ondersteunt Wobby.club als vrijwilliger. Stagiair Joan Bosveld ontpopte zich als onmisbare kracht en zal in 2023 werkzaam blijven voor Wobby. Chris Gribling en Moniek IJzermans namen na het verstrijken van hun termijnen afscheid van het bestuur. Penningmeester Winus Rutters vond het passend om ruimte te maken voor een nieuw en fris bestuur zodra dat compleet was. Na zijn kennis te hebben overgedragen aan zakelijk leider Niels nam daarom ook hij afscheid van de stichting. Met ingang van 2023 zijn Henny Luijten, Nadine Roestenburg en Moon Fung Fong ingeschreven als bestuursleden. Het comité van aanbeveling bestaat per 2022 uit Sigrid Calon, Paul Faassen, John Körmeling, Micha Wertheim en Jo Frenken.

2. Bereik

Wobby werd in 2022 wederom gedrukt in een beperkte oplage van 550 exemplaren. Het aantal winkels dat Wobby verkoopt groeide naar 30 shops wereldwijd. Ook groeiden we van zo'n 12.000 naar ruim 15.000 volgers op Instagram. De Wobby.club-website was goed voor 36.000 pageviews, ten opzichte van 34.000 in 2021. De helft van die bezoekers kwam van buiten Nederland, voornamelijk uit de VS, China, België, het VK en Duitsland. Onze regelmatige nieuwsbrief verzonden we naar zo'n 1.400 personen ten opzichte van 950 in 2021. Free publicity kregen we onder andere via artikelen op MagCulture (UK) (56k volgers) en i-D Italy (146k volgers). Wobby nam deel aan de beurzen SPRINT Milano Art Book Fair, Milaan (IT), kunstboekenfestival Miss Read, Berlijn (DE), Zine Happening VII Les VoiZines, Gent (BE), The Other Book Fair, Den Haag, Playgrounds Art Market, Eindhoven en de Illustrada Festival Art Market, Tilburg. Ze werd daarnaast ook verkocht

tijdens events zoals A Perfect Day Amsterdam, Lowlands (via De Utrechtse Boekenbar), Grafixx Antwerpen, De Pont museum, TextielMuseum en Drawing Centre Diepenheim. De presentatie van To Riso or Not 2022 tijdens de Dutch Design Week werd door zo'n 2.000 personen bezocht. De open studio tijdens de atelierroute van Ateliers Tilburg en risoprint-demonstratie trok zo'n 75 bezoekers. De diverse Wobby Workshops werden bijgewoond door telkens zo'n vijftien tot twintig personen.

3. Uitkomsten klankbordgroep en publieksonderzoek

Aan de indeling van Wobby is in de afgelopen jaren niet veel veranderd. Het dichtgepakte format werd echter wel steeds minder werkbaar te midden van het groeiende aantal andere activiteiten en we misten als producenten vaak de verdieping en focus van de vroege Wobbies. 2021 en 2022 stonden daarom in het teken van het aftasten en reflecteren op de inhoud en de opbouw van Wobby. Zo zochten we in 2021 naar een betere balans tussen illustratie, comic en beeldende kunst, waarbij met name de laatste een bewustere positie kreeg. Dat zorgde voor bijzondere bijdragen van onder meer Kubilay Mert Ural en Susanna Inglada, maar we concludeerden ook dat bijdragen uit de beeldende kunst een andere dynamiek kennen en als gevolg een intensiever voortraject nodig hebben. In 2022 verschoof de focus naar een bredere discussie over het doel en de beoogde impact van Wobby.

Klankbordgroep

In juni brachten we voor het eerst een lang geanticiperde klankbordgroep bijeen, bestaande uit de illustratoren Loulou João (BE), Masha Krasnova-Shabaeva (RU/NL), José Quintanar (ES/NL) en beeldend kunstenaar en curator Ralf Kokke (NL). Zij discussieerden op basis van oude en nieuwe Wobbies een dagdeel lang over het magazine en vervolgens gaven ze in tweetallen hun ideale Wobby vorm. De klankbordgroep bleek bijzonder eensgezind

te zijn in haar advies. In aanvulling op de stortvloed aan gratis beelden die het internet biedt, zou Wobby meer verdieping moeten brengen. Het hoge aantal deelnemers per Wobby, dat over de jaren alleen maar groeide, zou volgens hen danig moeten worden teruggebracht. Rust, inhoudelijke samenhang, visuele verdieping en bij voorkeur een dwingend thema zouden voorop moeten staan. Dat leken we ook te kunnen opmaken uit onze verkoopcijfers: nummers met een duidelijke inhoudelijke invalshoek, zoals Wobby #19 - Manuals For Millennials uit 2019, worden, meer dan andere nummers, nog steeds besteld. Wobby #17 - Wicked Women, eveneens uit 2019, werd spoedig na publicatie zelfs volledig uitverkocht. De leden merkten ook op dat Wobby steeds meer tekst bevatte, terwijl zij daar zelf als echte beelddenkers minder een boodschap aan hadden. Een enkel lid gaf aan de teksten geheel niet te lezen.

Publieksonderzoek

In overleg met de aspirant-bestuursleden en op basis van het advies van de klankbordgroep besloten we aan het einde van 2022 onszelf aan een uitgebreid lezersonderzoek te onderwerpen. Zo'n 50 lezers voltooiden de uitvoerige survey. Het bleek een gemêleerd gezelschap te zijn: divers wat betreft leeftijd, woonplaats en achtergrond. Opvallend was dat bijna een derde niet werkzaam was in de creatieve sector. Een kleine veertig procent was abonnee, waarvan de helft al vier jaar of meer en dus zeer betrokken als lezer. Na diverse vragen over de inhoud van Wobby namen we de proef op de som wat betreft het advies van de klankbordgroep. De uitkomst was bijzonder: een kwart zag graag de voorgestelde thematische aanscherping, maar een overtuigende twee derde wilde meer experiment en subversieve humor, wat men langzaamaan minder terugvond in de recente Wobbies. Een derde las inderdaad de teksten niet of nauwelijks, terwijl zo'n veertig procent wel graag een korte, experimentele tekst zou lezen. Het overgrote deel zag liever geen verdiepende teksten zoals interviews met de makers in het magazine, maar wilde wel graag de optie hebben om meer te weten te komen via teksten op de website.

Enkele exemplarische quotes uit het onderzoek:

"More comic/illustration, less text. Short stories are nice but the rest is mostly nonsense."

"The craziness of Wobby is a big part of it's charm, the idea of also posting digitally more 'sensible' further reading might be a nice way to keep the crazy, but also give people a way of delving deep and getting a grasp of what a specific artist is on about, saying, how they came to their unique style."

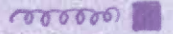
"Some pages are filled with text but I seldom read it."

"Ik vind de laatste Wobbies te veel van hetzelfde, te veel kunst-academie-studenten-feel en alles begint qua 'sfeer' en gevoel te veel op elkaar te lijken, te soft en wollig (lomp gezegd...). Mis een beetje scherpte, steeds als ik de Wobby uit heb blijft er eigenlijk weinig hangen."

"I like the magazine, but I do feel like it is lacking some substance. And therefore it becomes a little repetitive imo."

Voorlopige conclusie

Het duurde even totdat we de uiteenlopende adviezen, die van de klankbordgroep en onze lezers, met elkaar konden verenigen. Terugkijkend naar de vroege nummers van Wobby, maar ook naar onze voorloper 'De Bedenklijk Kijkende Grondeekhoorn' uit de jaren 90, geloven we dat de klankbordgroep en de lezers elkaar vinden in hun vraag naar zeggingskracht en betekenis. In lijn met de ontwikkelingen in het veld is de focus van Wobby inderdaad steeds meer naar sferisch en poëtisch beeld verschoven en blijft daarbij niet zelden de inhoudelijke scherpte en humor achter. In navolging van de adviezen willen we terug naar de basis: minder tekst, meer wit op de pagina en meer 'plaatje-tekst'-comic en -illustratie. We hebben daartoe al de eerste stappen gezet. Ook moet een vast kleurenschema per Wobby de visuele samenhang en thematiek versterken. De terugkerende, voornamelijk tekstuele katernen zijn in 2022 reeds op de schop gegaan. Zo is de 'clubpagina' met knipplaatjes en fake lezersbrieven komen te vervallen. Het vat krijgen op de inhoud en de samenhang impliceert bovenal een steviger curatorschap. We beogen dit, samen met het nieuwe bestuur, verder uit te werken in 2023 en 2024.

4. Reflectie op de positie binnen Noord-Brabantse culturele infrastructuur

We zien Wobby.club graag als een kleine speler die weet aan te haken op een grote internationale niche. Het specifieke pad in het vakgebied van de illustratie dat wij bewandelen onderscheidt zich in onze ogen van andere strip- en illustratieplatforms in Nederland. We werken bijvoorbeeld vanuit een eigenzinnige artistieke visie. Daarnaast sluiten we aan op het groeiende internationale netwerk van kleinschalige studio's met een risoprinter. Vertegenwoordigers daarvan in Nederland zijn onder meer de internationaal gewaardeerde grafische werkplaats Knust van Extrapool in Nijmegen en PrintRoom in Rotterdam. Beide focussen echter veel meer op beeldende kunst.

Binnen de provincie Noord-Brabant werken we veelvuldig samen met uiteenlopende partijen. In 2021 ging het om het TextielLab in Tilburg, TAC in Eindhoven en zorgorganisatie ContourdeTwern. Met Make Eindhoven werken we structureel samen in de uitvoering van de werkperiode To Riso or Not, inclusief de presentatie van de resultaten tijdens Dutch Design Week. Daarnaast onderhouden we banden met onder andere presentatieruimte en talentplatform Kunstpodium T in Tilburg, met wie we de tweejaarlijkse tentoonstelling Draw the Line maken. In het verleden maakten we tevens onderdeel uit van de programmering van Graphic Matters in Breda, literair platform Tilt, Pop-up Cinema en festival Incubate, de laatste allen in Tilburg. Waar we kunnen sluiten we aan op evenementen in de stad of atelierroutes. In 2019 verzorgden we met Wobbyaanland de openingstentoonstelling van de LocHal in Tilburg. Het jaar daarop kregen we bovendien een overzichtstentoonstelling in De Pont museum in Tilburg. Naar onze mening hebben deze activiteiten sterk bijgedragen aan de erkenning van Wobby.club in het culturele veld.

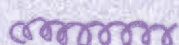
In 2022 voelden we ons bijzonder erkend toen we mochten deelnemen aan het magazine van

Brabant C. De bestaande samenwerkingen met Make Eindhoven, het TextielMuseum en Kunstpodium T zijn met veel plezier en als een vanzelfsprekendheid voortgezet. Voor het eerst namen we deel aan de beurs bij animatiefestival Playgrounds in Eindhoven, dat aanvoelde als een logische plek voor Wobby, wat zich tevens uitte in onverwacht hoge verkoopcijfers. Na een samenwerking met Ateliers Tilburg in het kader van de Wobby Workshops zullen met hen enkele edities van de Wobby Club Night organiseren. Ook verzorgde Wobby workshops voor de opleiding ArtCoDE van kunsthogeschool Fontys in Tilburg en de Kunstbende in 's-Hertogenbosch. Wobby is tot slot lid van de verenigingen Platform Werkplaatsen en De Kunst van Brabant. Met het TextielLab in Tilburg, het EKWC (Europees Keramisch Werkcentrum) in Oisterwijk, Make Eindhoven en Cor Unum in 's-Hertogenbosch zijn we bovendien verenigd in het Noord-Brabantse overleg van artistieke werkplaatsen.

5. Reflectie op de codes

Code Cultural Governance

Wobby.club hanteerde sinds 2017 het bestuur-directiemodel: Marjolein Schalk fungeert als de directeur van de stichting en wordt daarin bijgestaan door een onbezoldigd bestuur, waarbij er geen sprake is van familiale banden, onwenselijke belangenverstrengeling of tegenstrijdige doelstellingen. Per 2021 is er naast de artistiek directeur een zakelijk leider betrokken bij de stichting. Het bestuur bestaat uit deskundige professionals met affiniteit met de diverse aspecten van het platform en kijkt hier vanuit uiteenlopende expertises tegenaan. In dit model staan zij dichtbij de organisatie. Dit past bij de organisatie zoals hij over de afgelopen jaren was: een relatief kleine organisatie met een klein aantal freelance krachten. Het bestuur komt beperkt samen, gemiddeld zo'n twee tot drie keer per jaar, maar ze is doorlopend betrokken bij diverse concrete projecten of werkzaamheden. Afspraken worden digitaal vastgelegd. We laten ons daarnaast artistiek-inhoudelijk voeden door een klankbordgroep die minimaal één keer per jaar samenkomt en publieksonderzoek.

Code Diversiteit & Inclusie

De Wobby.club-organisatie biedt bij uitstek ruimte voor mentale en culturele diversiteit. We sluiten niemand uit en proberen mensen in een veilige omgeving in hun kracht te zetten. Illustratie en tekenkunst hebben in onze ogen bovendien een sterk emancipatoir potentieel. Het participatieproject Ixeg Waxie, gericht op jongeren in een sociaal isolement, is hier het bewijs van. In onze dagelijkse organisatie, de selectie van makers met wie we werken, het bestuur en de klankbordgroep proberen we diversiteit te incorporeren. Ons speelveld is zeer internationaal en we bieden een podium aan makers van over de hele wereld. Wat betreft de selectie van makers voor Wobby magazine zien we dat iets meer dan de helft vrouw is en dat dit aandeel sterk is gegroeid ten opzichte van de eerste edities. Dat is voor ons een belangrijke vaststelling, omdat de wereld van illustratie, strip en animatie voorheen een voornamelijk witte, heteroseksuele mannenwereld was. We begrijpen echter ook dat we ons met name verhouden tot de witte, westerse canon. In de komende jaren willen we daarom meer aandacht geven aan makers en hun verhalen van andere nationaliteiten en uit ondergerepresenteerde groepen dichtbij.

Fair Practice Code

Wobby.club biedt alle betrokkenen een eerlijke vergoeding. In 2021 is een nieuwe lijst van vergoedingen voor magazinebijdragen opgezet aan de hand van de richtlijnen van auteursrechtenorganisatie Pictoright. Bij tentoonstellingen hanteren we de landelijke Richtlijn Kunstenaarshonoraria. Voor werkperiodes zonder eindpresentatie vergoeden we deelnemers op basis van de tegemoetkoming in de Deelregeling Residency van het Mondriaan Fonds. We hanteren voor iedereen dezelfde berekeningen, communiceren vergoedingen altijd vooraf, maken heldere afspraken over beeldrechten en betalen facturen binnen twee weken. In de komende jaren achten we een correctie op de hoogtes van de vergoedingen noodzakelijk, waarbij we de Richtlijn functie- en loongebouw presentatie-instellingen voor beeldende kunst zullen hanteren.

6. Toelichting op de begroting

Wobby heeft in 2022 meer dan € 32.000 aan eigen inkomsten weten te genereren, bijna een verdubbeling ten opzichte van 2021. De inkomsten uit de verkopen van Wobby-magazine stegen flink, alsook die uit opdrachten en diensten. Wobby wist zich dus succesvoller in de markt te zetten. We ontvingen daarnaast een bijdrage van € 24.800 uit het Tilburgse Coronaherstelfonds en kregen een tegemoetkoming voor kunstenaarshonoraria van het Mondriaan Fonds. Met de herstelbijdrage kon Wobby geplande publieksevents die eerder niet mogelijk waren door corona doorgang laten vinden en investeren in de versteviging en verduurzaming van de organisatie, wat zich ook overtuigend uitbetaalde. Onze groei veroorzaakte logischerwijs ook meer kosten, met name arbeidsuren, en voor het eerst kon Wobby overuren passend uitbetalen. In 2021 werd het langdurige participatietraject Ixeg Waxie afgerond, welke werd gefinancierd via incidentele bijdragen van private fondsen, waardoor we ten opzichte van dat jaar in 2022 wel minder externe krachten hebben ingehuurd. In 2022 en 2023 investeren we in een vervolg op dit succesvolle participatieprogramma.

7. Toelichting Coronaherstelfonds Tilburg

We waren verguld door een extra bijdrage van de gemeente Tilburg voor corona-schade, een bedrag van € 47.000 conform de richtlijnen van dat fonds, verdeeld over twee jaar. Hierdoor konden we belangrijke stappen zetten in onze internationale wholesale, de promotie van onze diensten, de uitvoering van beurs Wobby Wonderland, de Club Nights en het aftasten van de productie van meer digitale content. Minder geslaagd was de zoektocht naar een curator-beschouwer die onderzoek zou doen naar de staat van hedendaagse illustratie en comic en daarover zou publiceren. Hoewel een landelijk platform voor kunstcritiek mede wilde investeren in een onderzoekstraject wisten we na een intensieve zoektocht geen Nederlandse schrijver te vinden die zich langdurig kon of wilde committeren aan dit onderwerp, hoewel we dit traject zelfs bewust als kennismaking met het vakgebied hadden opgezet. In plaats daarvan geven we in 2023 diverse professionals in het veld, zowel makers als beschouwers, de opdracht om kleine, opiniërende artikelen te schrijven. Tot slot zijn we verheugd om te melden dat de zoektocht naar een nieuwe participatiepartner zijn vruchten heeft afgeworpen. Wobby zal in 2023 de handen ineen zal slaan met Landpark Assisië, waar zo'n 250 mensen met een geestelijke beperking wonen, om een pilot binnen de creatieve dagbesteding op te zetten.

